Szabvány a déligyümölcsök árusítására

A déligyümölcsök árusítását 1978. április 1-től kötelező érvényű szabvány határozza majd meg. A KERMI laboratóriumaiban küllemre, nagyságra, valamint egészségügyi szempontból vizsgálják a gyümölcsöket. Fontos szempont a déligyümölcsök megfelelő létartalma és érettségi állapota is. A jövőben fel kell tüntetni a minősítést, és azt is, hogy melyik országból érkezett az áru. Képünkön: a KERMI munkatársa mintát vesz a Nagyvásártelep raktárában.

Szőreg és népe

Új monográfiai kötet jelent meg a szegedi táj nagy múltú településéről *Szőreg és népe* címmel. A tanulmánykötet sokoldalúan mutatja be a Tisza—Maros háromszög történelmi nevezetességű, két nemzetiségű, magyar és szerb lakóinak múltját és jelenét. Az előszó ünnepi alkalomnak nevezi a kötet kiadását, mivel Szőreg újratelepítésének 230. évfordulójára jelent meg. Érdekes, hogy a falujukra oly büszke szőregi emberek sohasem zárkoztak településük szűkebb határai mögé, korábban is szegedieknek vallották magukat, természetesen hangsúlyozván szőregi mivoltukat, a „szőregi nemzetséget". A fölszabadulás után küldöttségük is megjelent a szegedi polgármesteri hivatalban, s kérte a város segítségét, s azt, hogy szívesen csatlakoznának közigazgatásilag is a városhoz. Ez az óhaj — bár két évtizeddel később — de teljesült. Hajdanában egy szőregi népdal így hangzott:

„Alsóváros nem hazám — tillárom hap'!
Palánkváros mustohám — tillárom hap'!
Szőreg város az hazám,
Abba' lakik a babám.
Tillárom hap', hap', happ!

(Kálmány Lajos gyűjtése.)

A kitűnő monográfiai kötetből, a szőregi emberek vallomásaiból az derül ki, hogy hazájuk e vidék, Szegeddel együtt. Az értékes tanulmányok szerzői: *Andó Mihály* (Szőreg természeti földrajzi viszonyai), *Szabó József* (Szőreg földrajzi nevei), *Tregmayer Ottó* (Szőreg őstörténete), *Karácsonyi Péter* (Szőreg középkori története), *Rákos István* (Szőreg újjátelepítésétől 1848-ig), *Szántó Imre* (A polgári forradalom és a szabadságharc időszaka Szőregen), *Bezdán Sándor* (Szőreg a dualizmus idején), *Hegyi András* és *Székely Lajos* (Szőreg az ellenforradalmi korszakban), *Szabó István* (Az agrárviszonyok változásai Szőregen a felszabadulás után), *Nagy István* (Küzdelem a néphatalom megszilárdításáért Szőregen), *Ferenczi Imre* (A népi szokásrend Szőregen, és viseleti szokások), *Tóth Béla* (A falu két vége), *Dér Endre* (Szőregi emberek). A kötetet Hegyi András szerkesztette.

A kötet első részében megismerkedhetünk Szőreg természeti, földrajzi viszonyaival, alapos és tudományos magyarázatát találjuk annak, miért éppen a jelenlegi ponton létesült e település. A két folyó és a mély fekvésű árvizes, belvizes területen legalább tíz méter szintkülönbség mutatkozik a lakóterület javára. A fejezetet több szemléltető rajz és térkép illusztrálja. A következő fejezet Szőreg földrajzi neveivel foglalkozik, azokat részletesen (összesen 218 név) rövid magyarázatokkal kiegészítve fölsorolja. A falu nevének eredetéről élénk vita tárul az olvasó elé, a szerző is úgy foglal állást, hogy „*... névmagyarázatom megerősítésére egy láncszem hiányzik ...*"

A demográfiai tanulmányok nagyon érdekes és izgalmas fejezete Szőreg őstörténetének bemutatása. Tregmayer Ottó szemléltetően mondja el a korábbi és a mai ásatások értékes eredményeit. Bő betekintést kaphatunk a polgári forradalom és szabadságharc egyik nevezetes ütközetéről, a szőregi csatáról, amelyet ugyancsak bőven illusztrálnak térképek és korabeli iratok, kiadványok másolatai. Az idősebbeknek ugyan átélt időszak, a fiataloknak viszont már történelem a fölszabadulás éveinek lüktető eseménysora. Szabó István és Nagy István érdekesen, pontosan és hitelesen írta meg a szőregiek küzdelmét a néphatalom megteremtéséért. E tanulmányokban nem csupán dokumentumokra hivatkoznak, hanem a ma is élő egykori harcosok, tisztségviselők és szemtanúk vallomásait is közzé tették. A gazdasági változások és politikai küzdelmek során közelebbről is megismerkedhetünk a magyar és szerb nemzetiségű emberek együttműködésével, amelyet korábban gyakran megzavartak nacionalista eszmeáramlatok.

Külön említést érdemel a Szőreg népe fejezet, amelynek keretében Ferenczi Imre bőséges — rajzokkal és képekkel is bemutatott — anyagot gyűjtött össze a népi szokásrendről és a viseleti módokról. Örvendetes, hogy e tanulmányban alkalmunk nyílik megismerni a szerb emberek gazdag néphagyományait, öltözködési, viselkedési szokásaikat. A monográfiai kötet „legolvasmányosabb" része a ma élő emberek vallomásai. Tóth Béla és Dér Endre József Attila-díjas írók riportalanyai ízig-vérig szőregiek. A kötetet Szőreg mai arcáról készített fotók zárják.

A Tápét bemutató monográfiai kötet után jó érzéssel vehetjük kezünkbe a Szőreg és népe kötetet. Azért külön is elismerést érdemelnek az alkotók, hogy ebből a tanulmánykötetből igen alaposan megismerhetjük a szőregi szerb nemzetiség múltbéli és mai életét, szokásaikat, magatartási szabályaikat, hagyományaikat, törekvéseiket. Kitűnő megoldás, hogy minden tanulmány végén szerbhorvát nyelven is megjelentették a rövid összegzést, ezzel is kifejezésre juttatván a nemzetiségek iránti megbbecsülést és tiszteletet.

Az értékes kötetet a szegedi városi tanács végrehajtó bizottságának művelődésügyi osztálya adta ki. A szép formai kivitelezés a Szegedi Nyomda dolgozóinak kezemunkáját dicséri. A példányszám viszonylag korlátozott, összesen 2 ezer darabot nyomtak belőle, árusítása sem széles körű, a szegedi Tömörkény István könyvesboltban lehet megvásárolni.

Gazdagh István

Új tét, új nyeremény...

Ha üres a szolgálati lakás, akkor rosszul szolgál. Tavaly írtunk róla, hogy Balástyán üresen áll a drága pénzen épített, két nagyszerű szolgálati lakást magában foglaló új ház. Természetesen háborogtunk fölötte akkor, mondván: annyira jól még nem állunk lakásügyeinkkel, hogy ilyen luxust megengedhessünk magunknak. A szövetkezetiek avval érveltek, tudják ők is, hogy vétek üresen hagyni, mint ahogy vétek lenne másra használni, de a ház szakembereknek épült, szükség is lenne rájuk, csak éppen nem akarnak ide jönni a szakemberek. Aki eljönne, az pedig olyan föltételeket szab, hogy azokat tisztességgel teljesíteni nem lehet.

Első dolgunk volt idén utána nézni, mi lett a két szép lakás sorsa. Az egyiket a gépészmérnök, a másikat a növényvédős szakember lakja családjával. Jólesett hallani, nem hiába írtuk előző cikkünket, mindketten olvasták, és mindketten akkor határozták el, hogy szerencsét próbálnak. Nem tagadják, a lakás hozta őket Balástyára, azt nézték meg először, és olyan szépnek találták, hogy elöntötte őket a kisebbségi érzés: pont nekem lenne ekkora szerencsém, hogy ezt megkapjam? Nekik lett.

Mondhatnánk, aki csak a lakásért jön, az gyanús. Ne mondjuk, mert a szolgálati lakás egyedül azért épül, hogy lakjon benne, akinek szüksége van rá — ha órá is szüksége van, nélkülözhetetlenül, a szövetkezetnek. De azért gondolhatjuk, hogy gyanús. A téeszbeliek is gondolták, és bár igen sütötte őket a furcsa állapot, és szerettek volna minél hamarabb lakást és állást is betölteni, óvatosak voltak, és többszörösen megrágták minden jelentkező ajánlatát. Hogy beválnak-e, vagy sem, arról még csak a remény hangján lehet beszélni. Új tét, új nyeremény — lehet. A főagronómus mondja ezt, hozzáragasztva mindjárt, hogy ennek a szövetkezetnek szellemi tőkére volt halaszthatatlan szüksége. A termelés minden felelős posztján fiatal és főiskolát végzett szakember dolgozik most.

— Vannak ábrándos lelkű fiatalok is, akik téeszbe kívánkoznak, mert ott állítólag lovagolni is lehet, szőlőt és barackot enni, amennyit akarnak, de leginkább csak a táskarádiót szorongatják a hónuk alatt, és a hangos muzsikát zúgatják. Ha paraszti származású valaki, nálunk előnynek számít. Annak tudnia kell, mit vállal, és ha mégis vállalja, akkor követelni is lehet tőle.

Vincze Mihályt Tápéról csalta el kínálkozó lehetőség. Haragba lenne saját falujával?

— Becsültek is, és úgy érzem, szerettek is. Apám mondja, megállítják sokan, és kérdezik, miért engedett el. Fiatal fejjel tagja voltam a szövetkezet vezetőségének.

— Ha ilyen állásban nézeteltérése van valakinek a gazdasággal, ne fordítson hátat, hanem sürgesse a megoldást.

— Nem volt nézeteltérésem, mégis eljöttem. Megnősültem, gyerekünk született, ott nem tudtam lakáshoz jutni, itt pedig avval várták. Főnyeremény ez a lakás.

— És a téesz?

— A lehetőségek jobbak Tápén. Úgynevezett feketefehér öltöző, az előírások szerinti méregraktár mind készen van.

— Itt?

— Más megoldás nincs, itt is meg kell csinálni. Méregraktár talán nem kell, mert kémiai központ tervei készülnek, de a többit halasztani nem lehet.

— Azt hiszem, más föladatok is bonyolultabbak itt.

— Szakmaira gondol? Az eddigiekre ráadásként jön a szőlő és gyümölcs növényvédelme. Tanultuk azt is, és mindig jó a gyakorlatban is megvalósítani, amit tanultunk.

— Január első napjai óta van csak itt. Semmi aggodalma?

— Kicsit másabb itt a légkör, inkább bizakodom.

Nagy Sándor közelebbről jött, és bár tavaly ütötték rá a pecsétet diplomájára, második munkahelye az Alkotmány Tsz.

— Szerződésem és ösztöndíjam a szatymazi szövetkezethez kötött. Lakást is kaptam volna, de tanyán, mostohább körülmények között.

— Egy percre vegyük ki a játékból a lakást, úgy is érdemes volt állást cserélni?

— Semmi rosszat nem akarok mondani az előzőre, csak azért, mert itt jól érzem magam. A kezdő szakember be van sózva, szeretné nem holnap vagy holnapután, de még ma megmutatni, hogy van benne fantázia. Ott sokszor a partról néztem, milyen a mély víz, itt beledobtak, és úsznom kell. Munka van bőven, örülök, hogy rám bízták.

— Rangja?

— Nem rang, csak munkakör: üzemeltető gépészmérnök.

— Címe?

— Sanyi. Csak így szólít mindenki. Egy ember van, aki mérnök úrnak mond, attól tartok, ő már nem tud leszokni róla.

Nemcsak illik, kell is kérdezni a családot. Ha a feleség nem érzi jól magát, ha nem kap neki megfelelő állást, akkor hiába van szép lakás, hiába dolgozik kedve szerint a férj, előbb-utóbb gondok támadnak. Gyermekgondozási segélyen van mindkettő. Nagyné óvónőképzőbe jár, és reménye van, hogy állást is kap, ha végez. Vincze Mihályné gépíró, és a téeszben úgy hallottam, számítanak rá.

A Jászságból jött Nagy Sándorné, egy éve talán azt sem tudta még, hogy Balástya a világon van. Most mit tud róla?

— Kisgyerek mellől igen keveset. Tudom, hol a posta, a tanácsháza, rendelő, patika, és a bolt. El voltam keseredve, amíg az ABC meg nem nyílt, mert a régi boltban igen keveset lehetett kapni, de az az érzésem, az új boltnál is figyelembe veszik, hogy közel van Kistelek is, Szeged is, és sok autó van Balástyán. Ha én kereskedő lennék, ezt mind kihagynám a számításból és arra törekednék, legyen a balástyai boltban is, amire a balástyai embernek szüksége van.

Biztos vagyok benne, a balástyai asszonyok mind így vélekednek.

A két férj, a szövetkezet két fiatal szakembere viszont azt mondja Balástyára, úgy érzik, sokáig el lehet lakni benne.

Horváth Dezső

Új szobrok készülnek Budapestnek

Új szobrokkal díszíti az idén Budapest köztereit a fővárosi emlékmű felügyelőség. Az Ybl Miklós téren állítják fel a Madarassy Walter szobrászművész tervei alapján készült finn—magyar barátsági emlékművet. Évtizedekkel ezelőtt ezen a helyen állt, s a háború idején ment tönkre a híres finn festőművész, Akseli Gallen-Kallela kisebb emlékműve. A Finn—Magyar Baráti Társaság kezdeményezésére most a finn művész domborműves portréja kerül a feliratos mészkőtömb-emlékműre.

A Képzőművészeti Kivitelező Vállalatnál öntésre vár Budai-Nagy Antalnak Borsos Miklós készítette mellszobra, amely a budafoki gimnáziumban kerül elhelyezésre, a Kelenföldön épülő új könyvtár számára pedig Janzer Frigyes szobrászművész készít mellszobrot Szabó Ervinről.

Csekovszky Árpád kerámikusművész a Zsolnai kerámiagyárban készíti el új művét, egy kerámiakutat, amely a XVII. kerület egyik parkját díszíti majd. Kunposzt Éva kerámikusművész kétméternél magasabb kerámia térplasztikán dolgozik, amelyet a külső Kacsóh Pongrác úti lakótelep parkjában állítanak fel. A VIII. kerületi új lakótelepet Grantner Jenő szobrászművész lányfigurás kútszobra díszíti majd.

Kampfel József szobrászművész tervei alapján díszkút felállítását tervezik a IX. kerületi Pest-Buda filmszínház előtt. Rövidesen befejezik a Hősök terei millenniumi emlékmű helyreállítását, hogy mire beköszönt az idegenforgalmi szezon, Budapest e monumentális szoborcsoportja ismét régi pompájában tároljon elő.

Felkészülés a szezonra

A balatoni idegenforgalmi szervek és a szolgáltatásban, ellátásban részt vevő vállalatok megkezdték a tavaszi előkészületeket: több száz faház, nyaralóépület, kiszolgáló létesítmény és vízi jármű javításáról, megóvásáról gondoskodnak.

Az idei szezonban tovább bővül a kempinghálózat. A déli parton, Balatonberényben megnyitják az 1000 személyes kempinget. Az északi parton, a keszthelyi kemping további 400 hellyel bővül. Itt 30 luxus faházat állítanak fel.

Korszerűbb fizikatanítás

A fizika szakos szakfelügyelők részére háromnapos országos felkészítő tanfolyam kezdődött tegnap, csütörtökön Szegeden az Országos Pedagógiai Intézet továbbképzési főosztályának rendezésében. A tanfolyamot *Tímár András*, az Országos Pedagógiai Intézet főigazgatóhelyettese nyitotta meg, az elnökségben jelen volt *Miklós Sándor*, a megyei módszertani központ igazgatója, valamint *dr. Moholi Károly*, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója. Három napon át a szegedi tanárképző főiskola ad otthont az előadásoknak.

A központi téma az 1978—79-es tanévben bevezetésre kerülő új fizika tanterv, illetve az ezzel kapcsolatos feladatok megbeszélése. Az ország minden részéből érkezett előadók — többek között *dr. Balogh Imréné*, a Tankönyvkiadó felelős szerkesztője, *Takács Emőke*, a TANERT tudományos munkatársa, *Drommerné dr. Takács Viola*, az Országos Oktatástechnikai Központ előadója — az új tanterv segítségével kialakítandó korszerű fizikai szemléletről és világképről, az ehhez szükséges oktatástechnikai eszközök alkalmazásáról, a gyakorlati képzés aktuális tennivalóiról tájékoztatják a mintegy 120 résztvevőt. Az általános iskolai fizikatanításban a hatodik—hetedik—nyolcadik osztályokban a komplex nevelési-oktatási-tanulási feladatok kísérleteiről a gyakorlóiskolák szakfelügyelői számolnak be. Közöttük vannak a szegedi tanárképző főiskola munkacsoportjának tagjai, a fizika tanszék előadói és a gyakorlóiskolák tanárai is.